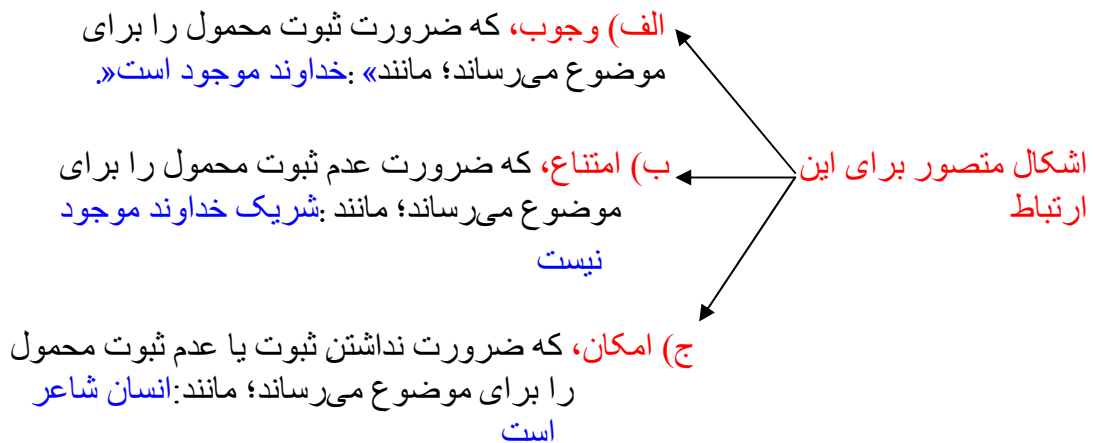

بسم الله الرحمن الرحيم

تقسیمات دیگری از قضایای حملی

3- موجه و مطلقه

- ماده: در هر قضیه، ارتباطی بین موضوع و محمول وجود دارد که به نحوه ارتباط موضوع و محمول در متن واقع، **ماده قضیه** می‌گویند

- جهت: لفظ حاکی از ماده، **جهت قضیه** نامیده می‌شود.
- باید توجه داشت که هیچ قضیه‌ای بدون ماده نیست؛ چرا که رابطه موضوع و محمول در متن واقع، ضرورتاً در یکی از سه حالت وجوب، امتناع و امکان منحصر است،
- در حالی که قضیه می‌تواند فاقد جهت و لفظ حاکی از ماده باشد.
- با توجه به توضیحات مذکور، قضیه‌ای که جهت در آن ذکر شده باشد، **موجه** یا **رباعیه** نامیده می‌شود، مانند: **انسان ضرورتاً حیوان است**.
- قضیه‌ای که جهت در آن ذکر نشده باشد، **مطلقه** نام دارد، مانند: **انسان حیوان است**

4- تقسیم قضیه حملی موجه به ذهنیه، خارجیّه و حقیقیّه

- منطق‌یون قضیه حملی موجه را که موضوع آن حتماً باید موجود باشد، به اعتبار ظرف تحقق موضوع، به سه قسم **ذهنیّه**، **خارجیه** و **حقیقیّه** تقسیم کرده‌اند:
- **ذهنیّه**، مانند: **سیمرغ**، حیوانی افسانه‌ای است

- **خارجیه**، مانند: آتش، گرم است.
- **حقیقیه**، مانند: مجموع زوایای داخلی مثلث، برابر دو زاویه قائمه است.
- در مثال نخست، موضوع، تنها در ظرف ذهن محقق است
- در مثال دوم فقط در ظرف خارج
- در مثال سوم اعم از ذهن و خارج است.
- هدف منطقی از این تقسیم، تبیین این مطلب است که اگر قضیه‌ی موجب‌ای بخواهد مقدمه‌ی استدلال قرار گیرد، موضوع آن می‌تواند ذهنی یا فرضی باشد.